

Abstrakt

Význam rodinné mediace při řešení právních konfliktů v rodině

Cílem této práce je podat výklad o rodinné mediaci jako o jedné z forem alternativního řešení sporů (Alternative Dispute Resolution - ADR). Rodinnou mediaci můžeme vymezit jako strukturovaný proces, ve kterém strany konfliktu (členové rodiny) usilují o nalezení vzájemně přijatelného řešení konfliktu za pomoci třetí neutrální a nestranné osoby - mediátora. Role mediátora spočívá ve vytváření podmínek pro usnadnění komunikace mezi účastníky, nemůže však navrhovat či rozhodovat o konkrétní podobě řešení konfliktu. Mediační proces je založen na principu dobrovolnosti a důvěrnosti.

Věřím, že pro řešení konfliktů uvnitř rodiny může být užití mediace v řadě případů vhodnější než soudní řízení. Toto mé přesvědčení bylo také jedním z důvodů, pro které jsem si téma diplomové práce vybrala. Rodinná mediace je již řadu let úspěšně využívána v zahraničí (zejména v západní Evropě, Spojených státech amerických a Kanadě) pro řešení konfliktů týkajících se např. rozchodů partnerů, rozvodů manželství, péče o nezletilé děti, finančních záležitostí v rodině atd. V České republice se však zatím do širšího povědomí veřejnosti nedostala, což vnímám jako negativní. V poslední době je u nás velmi diskutovaným návrh zákona o mediaci, jehož přijetí by mohlo tuto situaci změnit k lepšímu.

Diplomová práce je rozdělena do pěti částí. V první části pojednávám o rodině, vztazích uvnitř rodiny a o charakteru konfliktů, ke kterým v rámci rodiny dochází. Ve druhé části se věnuji mediaci v obecné rovině. Přibližuji jednotlivé fáze mediačního řízení, uvádím nejdůležitější zásady a pojednávám rovněž o osobě mediátora. Ve třetí části se zaměřuji na rodinnou mediaci a objasňuji, v jakých konkrétních případech rodinných konfliktů může být její užití vhodné. Ve čtvrté části pojednávám o nejvýznamnějších mezinárodních dokumentech v oblasti rodinné mediace. Představuji zejména Doporučení výboru ministrů členským státům Rady Evropy o rodinné mediaci č. R (98) 1 a dále pojednávám rovněž o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech. V páté části následuje pohled na českou právní úpravu týkající se rodinné mediace. Krátce představuji historický vývoj rodinné mediace u nás a poté se podrobněji zabývám současnou právní úpravou. Výklad doplňuji o některé další právní instituty, které můžeme označit za „přátelské“ formy řešení rodinněprávních konfliktů. Práci zakončuji výkladem o návrhu zákona o mediaci, který je v době psaní této práce projednáván Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. V závěru diplomové práce zejména vysvětluji,

v čem spatřuji nedostatky současné právní úpravy rodinné mediace v České republice a věnuji se úvahám de lege ferenda.